

Araştırma Makalesi

Serigrafi, Tasarım ve Biriciklik İlişkisi: Big Baboli Print House Örneği

Gizem GÜLER*

ORCID NO: 0000-0002-7777-1626

*Araştırma Görevlisi, gizem.guler@mudanya.edu.tr, Mudanya Üniversitesi, Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü

Öz

Bu çalışma, serigrafi baskı tekniğinin günümüzde özgün ve biricik sanat eserleri üretiminde nasıl bir rol üstlendiğini incelemektedir. Türkiye’de faaliyet gösteren Big Baboli Print House’un 2021 ile 2025 yılları arasında ürettiği eserlerle sınırlandırılan çalışmada, niteliksel bir perspektif benimsenmiş; doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bir sanat eserinin, üretim teknikleri dikkate alınarak ve bağlamına sadık kalınarak inşa edilmesi, özgünlük algısının temelini oluşturan unsurlar arasında yer almaktadır. Çalışmanın bulguları, serigrafinin salt bir çoğaltma yöntemi olmanın ötesine geçerek, sanatçılar için özgünlüğü teşvik eden yaratıcı bir üretim alanına dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: serigrafi, baskı, biriciklik, üretim, Big Baboli Print House

Research Article

The Relationship Between Screen Printing, Design and Uniqueness: The Example of Big Baboli Print House

Gizem GÜLER*

ORCID NO: 0000-0002-7777-1626

*Research Assistant, gizem.guler@mudanya.edu.tr, Mudanya University, Faculty of Arts and Social Sciences, Department of Visual Communication Design

Abstract

This study explores the role of screen printing as a technique in the contemporary production of original and unique works of art. The scope of the research is limited to the works produced by Big Baboli Print House, an independent print studio based in Turkey, between 2021 and 2025. A qualitative research design was employed, utilizing document analysis as the primary data collection method. The construction of an artwork in accordance with its production techniques and in fidelity to its contextual framework is considered a fundamental component in shaping the perception of originality. The findings indicate that screen printing has evolved beyond its conventional function as a method of mechanical reproduction, emerging as a creative mode of production that fosters originality and artistic authorship.

Keywords: serigraphy, print, uniqueness, production, Big Baboli Print House

1. GİRİŞ

Bu araştırma, serigrafi baskı tekniğinin “biriciklik”le bağına odaklanmaktadır. Söz konusu üretim sürecinde kalıpların imha edilmesi ve her baskının sanatçı tarafından numaralandırılarak imzalanması, eserlerin orijinal niteliğini korumasını sağlamaktadır.

Baskı makinelerindeki gelişmeler, bu makinelerin tercih edilme oranını önemli ölçüde artırmıştır. Bu baskı makinelerinin sağladığı sınırsız kolaylık vardır. Bunların başında; insanı baskı süreci içinden çıkartarak hata payını en aza indirme, çalışan sayısının azalması sonucunda azalan maaş gideri ve zaman tasarrufu gelmektedir. Ayrıca, yüksek renk kalitesinden ve farklı yüzeylere kolaylıkla uygulanabilir olmasından da bahsedilebilir.

Serigrafi baskı tekniğinin dünya geneline yayılması on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısını bulmasına rağmen serigrafi hızla popülerlik kazanmıştır. Serigrafi baskı çok yönlü baskı tekniklerinden biridir; güzel sanatlardan endüstriyel uygulamalara kadar her alana uygundur. (Biegeleisen, 1973). Özellikle de grafik sanatında yaygın olarak kullanılan baskı biçimlerindenidir. Az sayıdaki baskılarda, yüksek mürekkep film kalınlığında, orijinale yakın çok renkli baskı yapabilmesi tekniğin avantajlarındanidir (Gençoğlu vd., 2009, s. 26). Üretim noktasında süreci kolaylaştıran bu tekniğin tarih sahnesinde karşımıza çıkışı ise net bir şekilde bilinmemektedir. Buna rağmen tekniğin geniş kesimlerde çok amaçlı kullanımı 1930’lardan sonra görülmüştür (Pekmezci, 1992, s. 12). Bahsi geçen döneme tarihsel olarak bakıldığında, 1929 Ekonomik Krizi’nin öncelikle Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve ardından Türkiye’nin de içinde bulunduğu pek çok ülkeyi etkilediği gözlemlenmiştir. Kriz sırasında durgun hâldeki Amerikan piyasasını harekete geçirmek için reklam, tanıtım ve propaganda hareketine gerek duyulmuştur (Pekmezci, 1992, s. 13). Bu dönemlerde gerek teknolojinin günümüz şartlarına erişememiş olması gerekse tekniğin sağladığı kolaylık nedeniyle serigrafi bir seri üretim tekniği olarak kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde ise gelişen baskı yöntemleri yanında serigrafi ile seri üretim sağlamak oldukça güç görünmektedir. Bu durum, serigrafi baskı tekniğinin özgünlük ve biriciklik yönünü öne çıkarmaktadır. Bu bağlamda Marshall McLuhan’ın “araç iletidir” sözü, eserin ne olduğundan çok, hangi yöntemle izleyiciye ulaştığını vurgulamaktadır (McLuhan, 1964). Bu yaklaşım, kullanılan yöntemin esere anlam ve değer kazandırdığı düşüncesini destekler. Baskı teknikleri bağlamında da bu görüş doğrulanmaktadır. Bu noktada,

tercih edilen araç yalnızca bir iletim yolu değil; aynı zamanda eserin özünü etkileyen bir unsur olarak konumlanmaktadır.

1.1. Serigrafi Baskı Tekniği

Kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel, deneyimsel ve teknik bilgi birikimi, baskı tekniklerinin gelişimini de beraberinde getirmiş; çok sayıda baskı yöntemi ortaya çıkmıştır. Bunlar yüksek baskı (tipo baskı), düz baskı (ofset), çukur baskı (tifdruk) ve bu araştırmanın ele aldığı elek baskı (serigrafi) olarak sıralanabilir.

Serigrafi baskı tekniği; şablon baskı, elek baskı, ipek baskı isimleri ile bilinmektedir. Yöntemin ilk kez nerede ve nasıl uygulandığı bilinmemektedir (Pekmezci, 1992, s. 9). Fakat karşımıza çıkan Çin baskıları sayesinde serigrafinin kökeninin Çin'e dayandığı söylenebilir. Serigrafi baskının Japon ya da Çin kültürüne duyulan ilgi nedeniyle öncelikle Avrupa'ya yayıldığını söylemek mümkündür. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ipek baskı tekniğinin kullanımına dair kesin bir başlangıç tarihinden bahsetmek güçtür (Kılınçeri, 2004). Baskının Osmanlı Sarayı'nın desteğiyle ordu için kurulan atölyelerde, ardından yüksek okul ve akademiler aracılığıyla yaygınlaşarak günümüze kadar ulaştığı söylenebilir (Bilginer, 2014).

Serigrafi baskı, mürekkebin baskı kalıbı eleğinin görüntülü olan açık alanlarından bir rakle ile sıyrılarak baskıaltı malzemesi üzerine aktarılması işlemine denir (Sözen, 2011, s. 26). Serigrafi sözcüğünün kökeninin Latince "seriquum" ve "grafe" kelimelerinin birleşiminden oluştuğu bilinmektedir. Bu örnek baskı tekniğinin, basıldığı kalıba ya da materyale göre isimlendirildiğini açıkça göstermektedir. Grafik sanatlarda serigrafi, hazırlanan özgün tasarım ile orijinale yakın sonuçlar verebilen bir yöntemdir. Bu nedenle teknik "çoklu orijinal" olarak tanımlanmaktadır (Pekmezci, 1992). Serigrafi ya da bir diğer adıyla çoklu orijinal üretimi için öncelikle bir tezgâha ihtiyaç duyulmaktadır. Bu tezgâh bir masa gibi düşünülebilir. Sıradan bir masadan farklı olarak üretim malzemesinin kolaylıkla silinebilir olması, sudan ve boyadan zarar görmeyecek bir malzemeden seçilmesi önem arz etmektedir. Seçilen tezgâhın uzun kenarına sabitlenerek yukarı aşağı hareket sağlayan bir sistem üzerine elek yerleştirilmelidir. Böylelikle eleğin kayması, boyanın bulaşması gibi sorunlar yaşanmayacaktır. Bu düzeni sağladıktan sonra sıra elek oluşturmaya gelecektir.

Elek, tahta ya da metal çerçeve üzerine özel aletlerle gerilerek sabitlenen ipek kumaşın çerçeve üzerine yerleştirilmesi ardından

kenarlardan özel araçlar yardımı ile ipeğin gerdirilmesi ile oluşmaktadır. Gerekli gerginliğe sahip olmayan elek, baskı esnasında zorluk çıkartabilir. Bu nedenle gerginliği sağlamak ve sabit tutmak için zimba teli ve raptiyelerle ipek çerçeveye tutturulmalıdır. Belli bir büyüklükte örneğin 50x70 cm boyutunda bir elek ile büyük ve küçük boyutlarda çalışmalar üretilebileceği için büyük boy bir elek ile farklı boyutlarda üretimler sağlamak mümkün olacaktır.

Serigrafi şablona dayalı bir baskı tekniğidir. Başlıca imgeyi oluşturan şablonlar elle kesilerek ya da fotoğraf tekniğiyle hazırlanabilir (Becer, 2013, s. 140). Baskısı yapılacak eser hazırlandıktan sonra film çıkışı alınır. Ardından oluşturulan film üzerine alınmış olan desenin hazırlanan ipek elek üzerinde pozlandırma işlemi yapılır. Serigrafi baskının temel ilkesi maskeleyedir. Kumaşın baskı yapılacak bölümleri açık bırakılır, öteki bölümleriye kapatılır (Tekcan, 1997, s. 1414).

Oluşturulan ipek zemin üzerine kimyasal bir madde dökülerek ipeğin ışığa hassasiyet kazanması beklenir. Pozlama sonrasında banyo yapılan kimyasalda ışık alan yerler ve ışık almayan yerler birbirlerinden farklı tepkimeler verir. Işığın film tarafından engellendiği bölgelerde geçirgen bir doku oluşur ve bu alanlar mürekkebin alt yüzeye geçmesine olanak tanır. Buna karşılık, ışık alan ve ışıkla sertleşen bölgelerde geçirgenlik kaybolur, dolayısıyla mürekkep kâğıda ulaşmaz. Kâğıt yüzeyine dikkatle bakıldığında elek dokusunun belirgin şekilde görülebildiği bir görüntü elde edilir. Serigrafi tekniği ile kullanılan mürekkep "matbaa mürekkebi" olarak geçmektedir. Bu mürekkebin elekten geçirilmesi için kullanılan ekipmanın adı ise "rakle"dir. Kullanılan matbaa mürekkebi elek üzerinde basılacak bölümün dışında bir bölüme yeterli miktarda dökülmelidir. Ardından boyanın rakle yardımı ile basılacak yüzey boyunca taşınması ve elekten aşağıda bulunan kâğıt, kumaş ya da farklı malzemelere transfer olması beklenir. Bu işlemi çekiş ve itiş şeklinde gerçekleştirdikten sonra itme işlemi ile boyanın fazlası başlangıç noktasına götürülür.

Ardından sonucu gözlemek için düzeneğe sabitlenen elek yukarı doğru hareket ettirilir. Baskı süreci eğer tek renk çalışılacaksa tamamlanmış olur. Oluşan çalışma kurutma rafı olarak geçen eserlerin birbirlerine yapışmasını engellemek üzere tasarlanmış çok katlı sıklıkla hareket edebilir metal düzenek üzerinde dizilerek minimum yirmi dört saat kurutulur.

Yapılan baskı işleminde tek renk baskı yapılabileceği gibi çoklu renk kullanımı da sağlanabilir. Baskının katmanlı olarak çalışılması ve farklı renklerle zenginleştirilmesi, ortaya çıkan işin sanatsal değerini artırmaktadır. Ancak bu durum, çalışmanın üretim süresini uzatmakta ve maliyetini de yükseltmektedir. O nedenle çoğu baskı ya tek renk ya da siyaha ek bir spot renk kullanımı ile sınırlı renklerde üretilmektedir.

Serigrafide kullanılan mürekkepler metalik renklerden fosforlu renklere kadar uzanan oldukça geniş bir renk dizgesine sahiptir (Becer, 2013, s. 141). Böylelikle üretim çeşitlenmektedir. Bu çeşitlenme; kalın ve örtücü mürekkepler kullanılabildiği için metal, cam, seramik, tahta, plastik, kumaş, mukavva ve kâğıt gibi farklı yüzeyler üzerinde kullanılmasıyla sağlanmaktadır (Becer, 2013, s. 141).

Baskı tekniklerinin önemli niteliklerinden biri tekrarlama ve çoğaltma olanağına sahip olmalarıdır (Pekmezci, 1992, s. 10). Bu nitelik, aynı zamanda tekrarlama ve çoğaltma sayısını eserin üreticisinin elinde tutar. Baskıdan sonra sanatçı tüm deneme kopyalarını ve kalıpları imha ederek belirli sayıda parçanın tek seferde basılmasını garanti eder. Serigrafi baskının planlanan oranda çoğaltılması sonrasında sanatçı tarafından baskılar incelenir, numaralandır, serigrafi kodu olan S1 = İpek Baskı / Original Serigraphy (silkscreen) eklenir ve sanatçının imzası ile eser son hâlini almış olur.

Görsel 1. Tek Renk Baskı - Mürekkebin Kalıba Verilmesi

Kaynak:

A Cedar Hill Longhouse. *What is serigraph printing?* <https://cedarhilllonghouse.ca/blogs/what-is-serigraph-printing/> Erişim Tarihi: 12 Şubat 2025

Görsel 1’de görüldüğü gibi, sanatçının rakleyi tutuş açısı elekten geçecek boyanın hatasız çıkması için önem arz etmektedir. Görsel 2’de ise sarıdan kırmızıya geçişli bir baskı üretmek amaçlanmıştır. Bu nedenle boya kullanımında, geçişi sağlayacak renkler, tek aşamada basılmaktadır.

Görsel 2. İki Renk Geçişli Baskı - Mürekkebin Kalıba Verilmesi

Kaynak:

Sanal Müze.

"Paneller/Tartışma/Obje"

<http://www.sanalmuze.org/paneller/tartisma/ob.html/>

Erişim Tarihi:

12 Şubat 2025

1.2. Biriciklik ve Serigrafi

Biriciklik, sanat alanındaki en önemli kavramlardan biridir. "Eşi, benzeri, ikincisi olmayan ve çok sevilen, tek yegâne" olarak tanımlanmaktadır. (Türk Dil Kurumu [TDK], 2023). Bir şeyin eşsiz ve benzersiz bir şekilde yaratılmış ya da yapılmış olduğunu ifade etmektedir. Walter Benjamin (2003, s. 14); "Bir sanat eserinin hiçbir zaman tam olarak kopyalanamayan, yalnızca onda var olan 'şimdi ve burada'sı, yani biricik varoluşu vardır." şeklindeki sözleri ile kavrama ilişkin temel bir kuramsal perspektif ortaya koyar. Bir sanat eseri teknik aracılığıyla çoğaltıldıkça kendine has varoluşu ondan koparak uzaklaşır. Sanat aslı ile olan bağına zamanla yitirir (Benjamin, 2003, s. 19).

"Özgünlük" ise; özgün olma durumu, orijinalite, orijinallik (TDK, 2024) olarak tanımlanmaktadır. Daha önce üretilmemiş, diğer eserlerden farklı olan, esinlenilmemiş, özentisi ve alıntı içermeyen, yaratıcı ruha sahip ve farklılık içeren her şeyi ifade eder. Resim, müzik, sinema ve tasarım gibi pek çok alan için esas ölçütlerden biridir.

Dijital teknolojinin sağladığı hız ve hassasiyete rağmen geleneksel baskı teknikleri sanatçılar tarafından hâlâ tercih edilmektedir. Bu durum, el yapımı süreçlerin dokunsal niteliğinin ve rastlantısal estetik etkilerinin sanatsal ifadeye kattığı özgünlükten kaynaklanmaktadır (Kayaalp, 2020). Şansa, deneye ve saf sanatsal ifadeye dayanan soyut biçim ve renk kompozisyonları, rastlantısallığın ön planda olduğu bir üretim sürecinde her defasında özgünlük ve biriciklik yaratmaktadır. Bu noktada serigrafi baskı ile üretilen hiçbir baskı bir önceki ya da bir sonraki ile benzerlik göstermez. Eserin yaratıcısı olan tasarımcının serigrafi baskı sürecinde eleğe uyguladığı boya miktarı, rakleyi çekiş hızı ve açısı, tercih ettiği kâğıdın dokusu ve gramajı ile boyanın taşıma ya da leke oluşturma olasılığı gibi birçok değişken, yaratım sürecine özgünlük katan unsurlar arasında yer alır. Burada sanatın âdeta "oyunbaz" doğası ortaya çıkar (Bahtiyar, 2019, s. 62). Serigrafideki küçük farklılıklar, "ritmi" mekanik olmaktan çıkararak ona canlılık kazandırır; tasarımın

biçimsel ve duygusal bağlamda zenginleşmesini sağlar (Bahtiyar & Ermiş, 2019).

Seri üretim ve yeniden üretim gibi kavramlar ise özgünlük ve biriciklik kavramlarına meydan okumaktadır. Seri üretim, yaygın olarak “Bir fabrika veya atölyenin uzun bir süre aynı iş üzerinde çalıştığı üretim tipi; seri imalat.” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2024). Bu tanım, yaratım sürecinden uzaktır. Bu nedenle serigrafi baskının seri üretim amacıyla kullanıldığı dönemlerle özgünlük ve biriciklik amacıyla sınırlı sayıda eser üretildiği günümüz eserleri farklı olacaktır.

2. YÖNTEM

Nitel perspektifin tercih edildiği bu çalışmada, amaçlı örneklem kapsamında Baboli Print House örneği seçilmiştir. Çalışma, Türkiye merkezli Big Baboli Print House’un 2021 ile 2025 yılları arasındaki eserleri ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada doküman analizi yöntemi tercih edilmiş; elde edilen veriler serigrafi ve biriciklik odağında analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Big Baboli Print House Zezeah (Zeynep Kış) ve Moklich (Mehmet Şakir Kış) isminde iki sanatçı tarafından 2011 yılında hayata geçirilmiştir. Hem yerel hem de uluslararası Rock ve Metal müzik grupları için tutkuyla konser posterleri ve ürün tasarımları yapan İstanbul merkezli bu baskı evi yaratıcılıktan beslenmektedir (Big Baboli Print House, 2024). Big Baboli Print House imzalı sanat eserleri geleneksel baskı tekniklerini kullanarak üretilmektedir. Bu çalışmada; Türkiye’de nispeten boş kalan bir alana yön veren Big Baboli Print House’un 2021 ile 2025 yılları arasındaki eserlerinden örnekler incelenecektir.

Görsel 3. *Diabolizer*

Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

https://www.instagram.com/p/CSozyRxI2E4/?img_index=1

Erişim Tarihi:

12 Şubat 2024

Diabolizer isimli çalışma (Görsel 3) 2021 yılında ve sınırlı sayıda üretilmiştir. Serigrafi baskı boyutu 25x50 cm'dir. Çalışma kapsamında incelenecek diğer işlerden farklı olarak tek renkli ve oldukça detaylı bir serigrafi baskıdır.

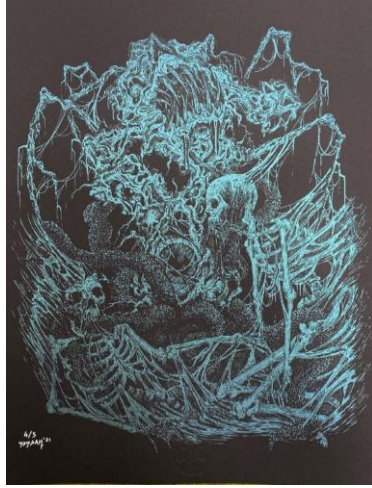
Görsel 4. *Ancient Bloodoath*

Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

<https://www.instagram.com/p/CPn9toXglk>

Erişim Tarihi:
12 Şubat 2024

Ancient Bloodoath isimli çalışma (Görsel 4), 2021 yılında yine sınırlı sayıda üretilmiştir. Serigrafi baskı boyutu 32x41,5 cm'dir. Baskılar, siyah Canson marka kâğıt üzerine kemik grisi renkte 26 adet; yeşil ve menekşe tonlarında yanardöner özel renkte ise yalnızca 5 adet olarak üretilmiştir. Görsel 3 ve Görsel 4'teki tek renkli baskı örnekleri; sayfa yerleşimi, çizgi kullanımı, üretim tarzı ve detaylara verilen özen açısından Big Baboli Print House'un özgün üslubunu yansıtmaktadır.

Görsel 5. *Cocoon*

Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

https://www.instagram.com/p/CkKxHX-IQBF/?img_index=1

Erişim Tarihi:
10 Aralık 2024

Cocoon adlı çalışma (Görsel 5), 2022 yılında siyah kâğıt üzerine dört renkli serigrafi tekniğiyle üretilmiştir. Bu baskıda renk kullanımı önceki çalışmalara oranla fazladır. Mavi, mor ve beyaz serigrafi mürekkepleriyle oluşturulan tasarımın merkezi bir konumda yer aldığı da dikkat çekmektedir. Tasarımda, göz motifleriyle kaplı mavi renkli örümcek

benzeri yaratığın ayıcığı sardığı ve üzerinde baskın bir hâkimiyet kurduğu izlenmektedir.

Görsel 6. *Pyrosis*

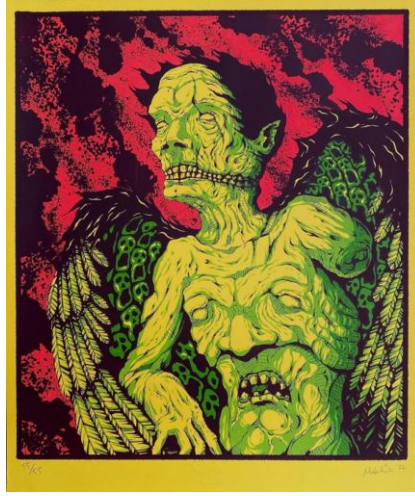
Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

https://www.instagram.com/p/CkJXaNerSk/?img_index=1

Erişim Tarihi:

12 Şubat 2024

2022 tarihli *Pyrosis* isimli çalışma (Görsel 6), dört renkli serigrafi baskı tekniğiyle üretilmiştir. Kompozisyonda sarı zemin üzerine yeşil, kırmızı ve siyah renklerin kullanıldığı görülmektedir. Tercih edilen renklerin canlılığı ve kontrast etkisi dikkat çekicidir. Hem figürde hem de arka planda tercih edilen doygun ve parlak tonlar, eserin görsel etkisini artırmaktadır. Tasarımda bedeni parçalanmış, çok yüzlü ve çok uzuvlu bir yaratık yer almaktadır. İnsan formunun ötesine geçen bu figür, grotesk ve posthuman bir varlık algısı yaratmaktadır.

Görsel 7. *She Past Away*

Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

<https://www.instagram.com/p/CkFfbg-o3Tu>

Erişim Tarihi:

12 Şubat 2024

2022 yılında üretilen *She Past Away* isimli çalışmada (Görsel 7), üç renkli serigrafi baskı tekniği kullanılmıştır. Baskı, gül kurusu tonlarında bir kâğıt yüzey üzerine uygulanmıştır. Kompozisyonda yeşil, krem ve siyah renklerin kullanıldığı görülmektedir. Eserin merkezinde, kelebek kanatlarına sahip bir iskelet figürü yer almaktadır. Bu figüratif yapı hem sembolik hem de estetik açıdan dikkat çekici bir görsel dil sunmaktadır.

Tasarımın alt kısmında yer alan bilgilendirme bölümü, yalnızca metinsel bir açıklama değil; kullanılan tipografi ve yerleşimiyle tasarımın bütünlüyci bir parçası olarak görülmelidir.

Görsel 8. Tour
Poster / *Hyperdontia*

Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

<https://www.instagram.com/p/CwGIKxfIYkN>

Erişim Tarihi:
12 Şubat 2024

2023 tarihli *Hyperdontia* (Görsel 8), krem renkli kâğıt üzerine 18 renkli serigrafi baskı ile 50×70 cm ölçülerinde gerçekleştirilmiştir. Baskıda pastel tonlar tercih edilmiştir. Bu yumuşak renk paleti, siyah çizgisel illüstrasyonun öne çıkmasının sağlamaktadır. Tasarımın çizgisel değerleri ve taramaları oldukça güçlüdür; bu durum, illüstrasyonun görsel baskınlığını artırmaktadır. Posterde merkezî konumda bulunan bilgilendirme bölümü, krem zemin üzerine planlandığı için tipografik açıdan okunabilirliği yüksektir. İllüstrasyon ve tipografi arasındaki uyum, tasarımın bütünselliğini desteklerken eserin estetik başarısını da artırmaktadır.

Görsel 9. *Fiasco*

Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

https://www.instagram.com/p/C74nEsiATpW/?img_index=1

Erişim Tarihi:
10 Aralık 2024

2024 tarihli *Fiasco* isimli çalışma (Görsel 9.), altı renkli serigrafi baskı tekniğiyle, 50×70 cm boyutlarında ve 300 gram ağırlığındaki pembe renkli bir kâğıt üzerine uygulanmıştır. Sınırlı sayıda, toplam 45 edisyon olarak basılan bu eser, içerdiği figüratif unsurlar ve renk tercihleriyle dikkat çekmektedir. Dev iki bebek figürü, otoriteyi ve sistemin baskıcı yapısını temsil edilmektedir. Bu figürlerin karşısında yer alan zayıf, çıplak insan ya da zombi benzeri varlıklar ise kaotik bir atmosfer içerisinde baskılanmış biçimde tasvir edilmiştir. Soyut nitelikli arka plan, pembe, mor ve mavi tonlarının hâkimiyetindedir; izleyiciye âdeta gizemli bir evren sunmaktadır. Eserde tipografik bir öğeye yer verilmemiş, bu nedenle görsel anlatımın gücü vurgulanmıştır.

Görsel 10.

Deadgroan ve Bestial Strike Konser Afişi

Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

<https://www.instagram.com/p/DCYxYoXIMq5>

Erişim Tarihi:
10 Aralık 2024

Deadgroan ve Bestial Strike için tasarlanan konser afişi (Görsel 10), 2024 yılında 32 adet basılmış olup, 35x50 cm boyutlarında ve üç renkli serigrafi baskı tekniği kullanılarak üretilmiştir. Afiş; kırmızı, mavi ve sarı renklerin hâkim olduğu bir paletle hazırlanmıştır. Tasarımda grotesk ve canavar benzeri bir yüz figürü ters bir şekilde yer almakta; dişleri, delici bakışları ve agresif formuyla dikkat çekmektedir. Kalın çizgiler, doygun renkler ve yüksek kontrast, serigrafi baskı tekniğinin karakteristik görsel dilini yansıtmaktadır. Bu çalışma, yeraltı müzik kültürünün sert ve öfkeli doğasını özgün bir estetik yaklaşımla aktararak, izleyici kitlesini konsere çekmeyi hedeflemektedir.

Görsel 11. Melvins / Napalm Death / Hard Ons Konser Afişi.

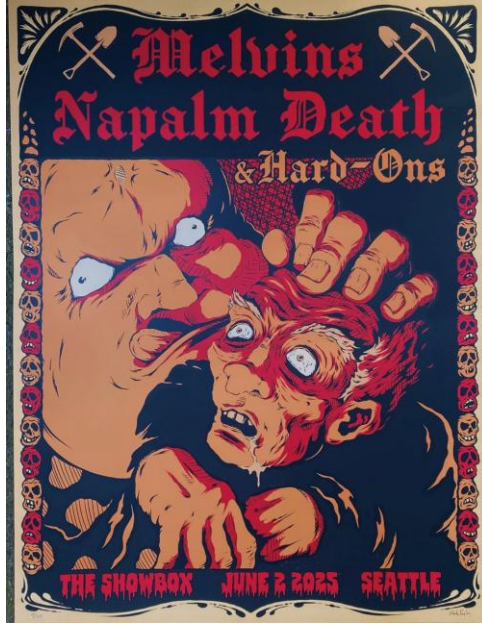
Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

https://www.instagram.com/p/DKZbjjIoej/?img_index=1

Erişim Tarihi:

05 Haziran 2025

Melvins/ Napalm Death /Hard Ons için tasarlanan konser afişi (Görsel 11.), 2025 yılında 70 edisyon basılmış olup, 46x61 cm boyutlarında ve beş renkli serigrafi baskı tekniği kullanılarak üretilmiştir. Afiş; kırmızı, sarı, beyaz, krem ve lacivert renkleri ile hazırlanmıştır. 270 gr kâğıt üzerine basılan çalışma önceki çalışmalar gibi çerçevelenmiştir. Bu afiş, sert müzik kültürünün estetik anlayışını yansıtırken; dev bir figürün küçük ve yaşlı bir karakterin başını sıkması üzerinden güç, baskı ve şiddet temalarıyla otorite-birey ilişkisini gözler önüne sermektedir. Afiş, yalnızca bir konser duyurusu değil, aynı zamanda bir kimlik ve karşı duruşun görsel ifadesi konumundadır.

Görsel 12. Melvins / Napalm Death / Hard Ons Konser Afişi.

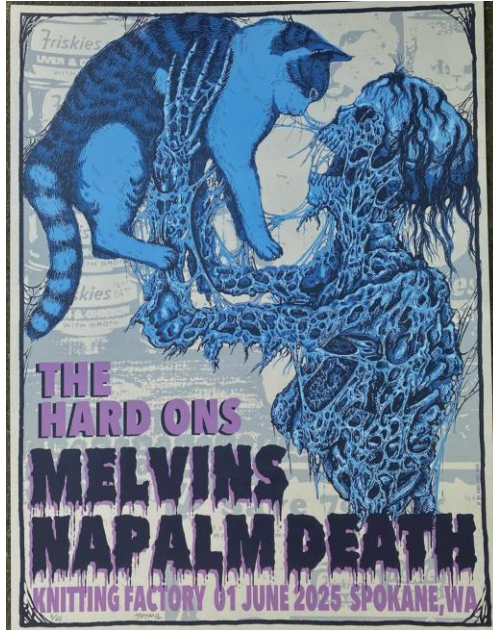
Kaynak:

Instagram. [Fotoğraf paylaşımı].

<https://www.instagram.com/p/DKZb216olCX>

Erişim Tarihi:

05 Haziran 2025

Melvins/ Napalm Death/ Hard Ons için tasarlanan konser afişi (Görsel 12), 2025 yılında 66 edisyon basılmış olup, 46x61 cm boyutlarında ve 270 gr kâğıt üzeri 6 renk serigrafi baskı tekniği kullanılarak üretilmiştir. Afişin tasarımında mavi tonlarıyla birlikte lila, açık gri, krem ve siyah renkler tercih edilmiştir. 270 gramlık kâğıda basılan eser, önceki çalışmalarda olduğu gibi ince bir çerçeveye çevrelenmiştir. Bu konser afişi, sert müzik gruplarının sahne alacağı bir etkinliği tanıtmakla birlikte güçlü görsel simgeler taşır. Afişte yer alan çürümüş bir zombi figürü ve ona tepeden bakan bir kedi görünmektedir. Kedi, baskın ve korkutucu olmadan baskın ve üstün görünmektedir. Soğuk renklerin hâkim olduğu tasarımda yalnızca bir konser ilanı değil, aynı zamanda punk/metal kültürüne ait mizahi ve eleştirel bir anlatı sunulmuştur.

2021–2025 yılları arasındaki dönemde incelenen örnekler dışında kalan çalışmalarda da katman sayılarında belirgin bir artış eğilimi gözlemlenmektedir. Buna paralel olarak, çalışmalarda özgün renk tercihleri dikkat çekmektedir. Eserlerin çoğaltım sayılarında ise dikkat çekici bir azalma meydana gelmiştir. Bu durum, Big Baboli Print House'un "özgünlük" ve "biriciklik" kavramları çerçevesinde gösterdiği çabanın somut bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Serigrafi baskı; önceden planlanmış bir tasarıma bağlı kalırsa dahi, üretim sürecinde ortaya çıkan teknik zorluklar nedeniyle sanatçıyı kaçınılmaz olarak deneysel yaklaşımlar geliştirmeye yönlendirir. Bu durum da yaratıcı süreci teşvik eder. Serigrafi, sanatçı ile teknik arasındaki dinamik etkileşime dayanan özgün bir üretim pratiği sunar. Bu çerçevede, sınırlı edisyon anlayışı yalnızca ekonomik bir strateji olarak işlev görmekle kalmamakta; aynı zamanda eserin özgünlük ve koleksiyon değeri açısından taşıdığı niteliği de artırmaktadır. Üretilen baskılar, numaralandırılıp sanatçı tarafından imzalandıktan sonra yeniden üretimi mümkün olmayacak şekilde kalıpları imha edilerek sürece son verilmektedir. Bu uygulama, serigrafiyle üretilen eserlerin biricikliğini güvence altına alan önemli bir yöntem olarak öne çıkmaktadır."

4. SONUÇ

Big Baboli Print House'un 2021 ile 2025 yılları arasında ürettiği eserlere odaklanan çalışmanın bulguları, serigrafi baskı tekniğinin gerek tasarım gerekse üretim açısından sanatçılara özgün bir ifade alanı sağladığını ortaya koymaktadır. Serigrafi süreci, üretim ilişkileri çerçevesinde değerlendirildiğinde çeşitli teknik zorluklar ve sınırlamalar barındırsa da

esere kattığı biriciklik niteliği, yöntemin sanatsal değerini belirleyen temel faktörlerden biri hâline gelmektedir. Yirmi birinci yüzyılda dijital teknolojilerin yaygınlaşmasıyla, bilgisayar tabanlı tasarım programlarıyla oluşturulan eserlerin dijital ortamda çeşitli kayıtlarının bulunması, bu kayıtların internet ve diğer dijital platformlar üzerinden kolaylıkla paylaşılması ve farklı dijital belleklerde saklanması, sanat eserlerinin sayısız kez çoğaltılmasını mümkün kılmaktadır. Bu durum, eserlerin estetik veya sanatsal değerlerinden bağımsız olarak, her an ve her yerde erişilebilir olmasına yol açmakta; böylelikle eserin özgünlüğün zayıflamasına neden olmaktadır.

Literatürde, yeniden üretim uygulamalarının eserin özgün örneğini daha değerli kıldığına ilişkin görüşler yer almakla birlikte, bu çalışma, sınırsız çoğaltımın eserin biriciklik niteliğini zayıflattığını ve özgünlük değerinden ödün verdiğini savunmaktadır. Bu bağlamda, serigrafi yöntemiyle üretilen eserler, sanatçının belirlediği sayıda basılması ve her özgün nüshada sanatçı imzasının bulunması sayesinde, esere yalnızca içeriğiyle değil, aynı zamanda üretim tekniği ve sınırlılığıyla da değer kazandırmaktadır.

Tercih edilen serigrafi ve benzeri özgün baskı yöntemleri, eserin orijinallliğini koruyarak çoğaltmanın en uygun yollarından biri olarak değerlendirilmektedir. Belirli sayıda üretilip edisyonlandıktan sonra kalıpların imha edilmesi, eserin özgünlüğünün ve tekrarlanamazlığının korunmasını garanti altına almaktadır. Big Baboli Print House, sınırlı üretim sayısıyla sanatın özgünlüğünün korunmasını sağlamaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Araştırma, Etik Kurul Kararı gerektirmemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makale ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş ve kişi ile çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

- Bahtiyar, Ü. (2019). Sanat-oyun, oyuncak-eser ilişkisi kapsamında Güzel Sanatlar Fakültelerinde oyun ve oyuncak atölyesi önerisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6,33, 54-68.
- Bahtiyar, Ü & Ermiş, D. T. (2019). Plastik sanatlar alanındaki görsel anlatımda ritim. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6,37, 239-254.

- Becer, E. (2013). *İletişim ve grafik tasarım*. Dost Kitabevi.
- Benjamin, W. (2003). *Teknik olarak yeniden üretilebildiği çağda sanat yapısı* (S. K. Angı, Çev.). İletişim Yayınları.
- Big Baboli Print House. (2024). *Big Baboli Print House*.
<https://bigbaboliprinthouse.com>
- Big Baboli Print House. (2024). *[Instagram profili]*. Instagram.
<https://www.instagram.com/bigbaboliprinthouse/>
- Biegeleisen, J. I. (1973). *The complete book of silk screen printing production*. Dover Publications.
- Bilginer, O. (2014). Serigrafinin tarihçesi ve Türkiye’de serigrafi sanatı. *Sanat Yazıları*, 31, 13–28. <https://www.academia.edu/77811149/>
- Gençoğlu, E. N., Şimşeker, O., & Özdemir, L. (2009). *Flekso baskı sistemi*. DuPont Türkiye.
- Kayaalp, E. (2020). Serigrafi baskı tekniğinin sanat eğitiminde kullanımı. *Art-e Sanat Dergisi*, 12(24), 503–520. <https://doi.org/10.37241/art-e.766781>
- Kılınçeri, Ü. (2004). *Serigrafi baskı tekniği ve eğitimde kullanım alanları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- McLuhan, M. (1964). *Understanding media: The extensions of man*. New York: McGraw-Hill.
- Pekmezci, H. (1992). *Tüm yönleri ile serigrafi ipek baskı*. İlke Yayıncılık.
- Sözen, M. (2011). *Serigrafi baskı ders notları* [Ders notu]. Marmara Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Matbaa Eğitimi Bölümü.
- Tekcan, S. S. (1997). Özgün baskı. *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, 3, 1413–1414. Yem.
- Türk Dil Kurumu. (2023) *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>